

Louisiana – DET ARABISKE NU

Tekst: Dorthe Bendtsen, arkitekt MAA og journalist DJ

Foto: Mathilde Schjerning

Byens Netværk har været en tur i Arabien. Eller i hvert fald noget der ligner! D. 6. marts var 35 deltagere på besøg på Louisiana, hvor museumsinspektør og arkitekt Kjeld Kjeldsen fortalte om udstillingen DET ARABISKE NU, som han har været kurator for.

“Jeg har været her i mange år”, siger Kjeld Kjeldsen til de fremmødte fra Byens Netværk, der lige er ankommet og mødes under caféen i et mødelokale, man som almindelig museumsgæst ikke har adgang til. Kjeld Kjeldsen fortsætter med at fortælle, at han som arkitekt på Louisiana selvfølgelig har skullet arbejde med arkitekturudstillinger, men at det igennem de mange år har udviklet sig til udstillinger, der bygger på crossover-princippet; det vil sige, at de blander forskellige kunstarter og videnskaber. Byens Netværk er på besøg for at høre om den aktuelle udstilling DET ARABISKE NU, der er et crossover mellem arkitektur, billedkunst, foto og film. Det er den anden udstilling i en serie på tre om kultur og identitet, hvor den første var NEW NORDIC i 2012.

Kjeld fortæller om udstillingen og begynder med ankomstrummet, som i det traditionelle arabiske hus er det vigtigste. I midten af rummet er opført en parafrase over et arabisk ankomstrum med bænke langs væggene, perforerede vægge, der filtrerer lyset og giver en visuel sammenhæng mellem ude og inde, der er tæpper, man kan sidde på (vævet af genbrugsplasticposer), 1001 nats eventyr i ørerne og i gulvets midte en film om kalligrafi, der både kan ses som skrift og som dekoration. De perforerede vægge henviser til den såkaldte mashrabiya, en skodde, skærm eller flade, der er perforeret i overdådige mønstre og er et typisk arabisk træk, som dukker op flere steder i udstillingen. Mashrabiya bruges også i ny arkitektur, også af danske

arkitekter der bygger i arabiske lande. "Det bruges som et arkitektonisk element, som alle kan forstå og forholde sig til som en del af den arabiske arkitektur," fortæller Kjeld.

Typisk for et arabisk hus er også gårdhaven, der tilbyder skyggefulde søjlegange og forfriskende vand fra gårdens fontæne. I modsætning til nordisk arkitektur, hvor det er lys og ild, der er kendetegnende, er det i den arabiske verden skygge og vand. Gårdhaven giver samtidig naturlig ventilation til rummene omkring den. "Det traditionelle hus har mure rundt langs grundens kanter; man bor i randområdet og har en gård i midten. I dag ser grundene stadig sådan ud, men situationen er vendt om," forklarer Kjeld. "Man har et frimærke med en mur omkring, men nu placerer man huset i midten og laver en 'gård' udenom huset, for sådan gør man i vesten. Men det fungerer overhovedet ikke, fordi der bliver alt for varmt rundt om huset, når den funktion, gården havde som ventilation, er forsvundet."

Også selve huset ser anderledes ud end de traditionelle huse. Man kan vælge den stil, man nu gerne vil have; vestlig, arabisk eller hvad med toskansk stil? "Man køber en stil til sit hus, som man køber en parfume i en butik," som Kjeld med et smil forklarer det.

Genius Loci og Vernacular-begrebet

Både i forhold til det tekniske og til udseendet har arkitekturen og bygningerne således mistet det naturlige forhold til stedet – og stedet i den arabiske verden er ørkenen, som dækker 80 % af de arabiske lande. Det kan man kalde for den arabiske Genius Loci, stedets ånd. Det knytter sig til det, man med et engelsk udtryk kalder vernacular. "Det er den oprindelige arkitektur, hvor man bruger de lokale skikke og de lokale materialer," forklarer Kjeld.

Vernacular-begrebet har givet navn til New Vernacular-bevægelsen, hvor vore dages arkitekter skaber ny arkitektur med inspiration i den lokale byggetradition, både teknisk, materialemæssigt og æstetisk. Det er også en grøn bevægelse, der beskæftiger sig med ørkenen og byggeskikken både klima- og materialemæssigt; en måde at forholde sig til ørkenen på i dag.

Genius Logo

Udstillingen viser også det stik modsatte, hvor byer som f.eks. Dubai udvikles i

kontrast til den oprindelige arkitektur og den traditionelle måde at bruge ørkenen på. "Det er her, alle pengene er, og nu går vi fra Genius Loci til Genius Logo," fortæller Kjeld.

Denne del af udstillingen er skabt i samarbejde med arkitekt, Ph.D. Boris Brorman Jensen, der bl.a. taler om Bingo Urbanism, hvor byplanlægningen nærmest er overflødiggjort, fordi jorden deles op i felter, bingoplader, hvor der så kan bygges alle tænkelige og meget forskellige bygninger og anlæg uden sammenhæng. Der bygges med stilarter, der er helt fremmede for området, der hentes stjernearkitekter ind fra hele verden til at bygge nye ikonbyggerier, der kunne ligge hvor som helst i verden. Det er en veritabel konkurrence om at bygge størst, højest, rigest – kort sagt mest spektakulært. Her kan man købe sig til en form for identitetsfølelse, som står i kontrast til den følelse af identitet og tilhørsforhold, som den lokale og traditionelle arkitektur kan give.

Offentlighedsbegrebet

En del af udstillingen handler om offentlighedsbegrebet; et nyt begreb, der er kommet til i kraft af bl.a. de sociale medier, et tema som en del af udstillingens kunstværker kredser om bl.a. i forbindelse med det arabiske forår. Udover den nye mulighed for offentlighed via kommunikation styrkes det også fysisk i form af pladser og andre offentlige rum, som ikke er et traditionelt arabisk træk, og af indkøbscentre, der danner halvoffentlige områder lige som soukhen, der er det traditionelle, arabiske handelsknudepunkt og et traditionelt offentligt rum, der i dag dog gentolkes til moderne malls.

Gå på opdagelse!

Kjeld fortæller undervejs om mange af de konkrete projekter, både arkitektur og kunst, man kan opleve mere om i udstillingen på billeder, tegninger og film. Han har meget på hjerte, og det både mærkes i hans fortælling og ses i udstillingen, der rummer meget viden, mange indtryk og mange oplevelser, hvis man tager sig tiden til at gå på opdagelse – og det kan klart anbefales!

Efter Kjeld Kjeldsens introduktion kan deltagerne glæde sig over at blive budt på middag af Ivarsson, inden turen går ud i udstillingens hjørner og afkroge, både det traditionelt arabiske og det arabiske lige nu.

NYFORTOLKNING AF MASHRABIYA-SKÆRMEN
REINTERPRETATION OF THE MASHRABIYA SCREEN

STUDIO HOUSE
Dagmar 4th, 2012, Copenhagen

STUDIO HOUSE
Dagmar 4th, 2012, Copenhagen

STUDIO HOUSE
Dagmar 4th, 2012, Copenhagen

